

רעפ 61879-01-25 - מאהר מנסור נ' המחלקה להנחיית

בבית המשפט העליון

רע"פ 61879-01-25

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: מאהר מנסור
נגד

המשיבה: המחלקה להנחיית
מוסמכי היועץ המשפטי לממשלה
בקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית
המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת כ' בן
אליעזר) בעתפ"ב 30057-03-24 מיום
24.12.2024

בשם המבקש:

החלטה

בקשה למתן רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת כ' בן אליעזר) בעתפ"ב 30057-03-24 מיום 24.12.2024. בגדרו, נדחה ערעור המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בכפר סבא (כבוד השופט ש' דניאלי) בתפ"ב 29680-10-20 מהימים 10.12.2023 ו-31.01.2024.

הרקע לבקשה והבקשה

1. כעולה מפסק הדין קמא, המבקש הורשע לאחר הליך הוכחות, בעבירה של ביצוע עבודה אסורה לפי סעיף 243(א) ביחד עם סעיפים 243(ג)(1); (3); (4); ו-(5) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן: חוק התכנון והבניה), וכן בעבירה של שימוש אסור במקרקעין לפי סעיף 243(ד) ביחד עם סעיפים 243(ו)(1); (3); ו-(4) לחוק התכנון והבניה. בגין עבירות אלה, הושת על המבקש קנס בסך של 600,000 ש"ח וצו להריסת המבנים מושא כתב האישום.

2. בקיצור נמרץ יתואר, כי על-פי הנטען בכתב האישום, המבקש הוא "בעל השליטה [...] ומחזיק עמוד 1

בפועל" במקרקעין המצויים בתחומי העיר טירה (להלן: המקרקעין). בהתאם לתוכניות החלות על המקרקעין, ייעודם הוא אזור 'חקלאי' או 'נוף כפרי פתוח'. עוד יצוין בהקשר זה, כי המקרקעין הוכרו על-ידי המועצה הארצית לתכנון ובניה כקרקע חקלאית. כתב האישום הוגש לאחר שהוטל על המבקש קנס מינהלי בסך של 600,000 ש"ח בגין עבודה אסורה, והמבקש הגיש בקשה להישפט. בהתאם לנטען, המבקש ביצע בשנת 2018 עבודה אסורה במקרקעין, שעניינה בין היתר: "הכשרת קרקע ופיזור מצע מהודק בשטח של כ-6,000 מ"ר"; "יציקת רצפת בטון בשטח של כ-230 מ"ר"; "הצבת אחסנה פתוחה בשטח של כ-1,000 מ"ר"; וכן "בניית חומת בטון ואסכורית סביב המקרקעין באורך של כ-150 מטרים ובגובה של כ-3 מטרים מעל פני הקרקע הטבעית". זאת ועוד, נטען כי לאחר השלמת העבודה האסורה, השכיר המבקש את המקרקעין לאחרים.

3. המבקש כפר בכתב האישום, תוך שטען כי אין כל קשר בינו לבין המקרקעין מושא כתב האישום. בתום הליך הוכחות שנוהל בבית משפט השלום נקבע, כי "המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי העבודה והשימוש האסור בוצעו במקרקעין בעת שהנאשם [הוא המבקש - ח' כ'] היה בעל השליטה והמחזיק בהם. אמנם, צודק ב"כ הנאשם כי המאשימה לא הוכיחה, במידת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי, כי הנאשם השכיר את המקרקעין לחברות שונות לצרכי מסחר, אלא שאי הוכחת פרט זה, הנוגע להשכרת המקרקעין לאחרים, אינה שוללת את אחריותו של הנאשם לעבודה והשימוש האסורים במקרקעין שבשליטתו, מה עוד שעולה מהראיות באופן מובהק כי הנאשם - על פי הודאתו בבקשה לביטול צו ההריסה המנהלי - גם בנה בעצמו את החומה המתוארת בכתב האישום, וגם הגיש בעצמו בקשה להיתר לשימוש חורג לאחסון ציוד והקמת מרכז לוגיסטי".

4. המבקש מיאן להשלים עם הכרעת הדין של בית משפט השלום, כמו גם עם גזר דינו - ובפרט עם שיעור הקנס שהוטל עליו, והגיש ערעור לפני בית המשפט המחוזי. בגדרו של הערעור נטען, בעיקרם של דברים, כי הרשעת המבקש הסתמכה על אסופת מסמכים, שמקורם בהליכים משפטיים אחרים שהתנהלו בעניין עבודות ושימושים אסורים שבוצעו במקרקעין, אשר מהם הסיק בית משפט השלום את זיקתו של המבקש למקרקעין. ואולם, לטענת המבקש אסופת מסמכים זו הוגשה שלא כדין, שעה שלא גולה על אודותיה עובר לדיון ההוכחות.

5. בית המשפט המחוזי דחה את טענותיו של המבקש בעניין זה, בקבעו כי "כעולה בבירור מפרוטוקול דיון ההוכחות שהתנהל בפני בית המשפט קמא, בעת הגשת אסופת המסמכים ת/16 בא כוחו של המערער [הוא המבקש - ח' כ'] [...] כלל לא התנגד להגשת המסמכים. אכן, קודם להגשת המסמכים, במהלך עדותו של המפקח מטעם המשיבה, הקשה בא כוחו של המערער דאז, בהתייחסו לתצהיר עליו חתום המערער, מדוע המסמכים אינם חלק מחומר החקירה, ובא כוח המשיבה ציין כי הם מהווים ראיות הזמה [...] ואולם, במעמד הגשת המסמכים וסימונם, במהלך חקירתו הנגדית של המערער ובאמצעותו, בא כוח המערער לא חזר על הסתייגותו ולא התנגד להגשת המסמכים [...] כך או כך, אין כל בסיס לטענה כי נגרם למערער, חלילה, עוול או עיוות כלשהו, או כי נפגעה זכותו להליך הוגן". אשר לערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום נקבע, כי "בהתחשב בהיקף העבודות והשימושים

האסורים בהם הורשע המערער, ובמכלול נסיבות העבירה, לרבות העובדה שמדובר בקרקע ביעוד חקלאי, שהיא קרקע חקלאית מוכרזת, והעובדה שהקנס הוטל לאחר שניתנה התראה ואף לאחר שהוצא צו הריסה מנהלי שביצעו עוכב ונדחה לבקשת המערער אך למרות זאת הוא לא ביצעו - קבע בית המשפט קמא כי אין מקום לקבוע מתחם עונש שתחתיתו נופלת מגובה הקנס המנהלי, כמתחייב מהוראת סעיף 14 לחוק העבירות המנהליות. לפיכך, בדין קבע בית המשפט קמא כי במקרה זה מתחם הענישה מתחיל מקנס בגובה 600,000 [ש"ח], כאשר העונש שהוטל על המערער הוא בתחתית המתחם". בנתון לאמור דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, על שני חלקיו.

6. המבקש מיאן מלהשלים גם עם פסק הדין של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי. בגדרה שב המבקש, בעיקרו של דבר, על טענותיו כפי שנטענו בבית המשפט המחוזי, תוך מתן דגש לעיוות הדין החמור שנגרם לו, כך לטענת המבקש. בהקשר זה הוטעם, כי הרשעת המבקש נעשתה "על בסיס ראיות שלא בא זכרון בחומר החקירה ולא נמסרו לו מראש לפני הדין הוכחות". עוד צוין בהקשר זה, כי בית משפט קמא התעלם "מהתנהלותה הפסולה של המשיבה"; וכן כי "המבקש הורשע למרות שלא ביצע את העבירות שבכתב האישום". לחלופין נטען, כי העונש שהושת על המבקש "אינו הולם את הנסיבות של ההרשעה", בין היתר, לנוכח היותו של המבקש "אדם נורמטיבי, ללא עבירות, נשוי ואב לשל[ו]ש בנות [...]".

דין והכרעה

7. לאחר עיון, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות, וזאת מבלי להידרש לתשובת המשיבה.

8. כידוע, אמת המידה החלה במקרים מעין אלו מצומצמת, שכן הלכה היא שבקשה לרשות ערעור ב'גלגול שלישי' שמורה אך למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או אי-צדק חמור (ראו, למשל: רע"פ 8379-01-25 דוד נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (19.01.2025)). עניינו של המבקש לא עומד באמות מידה מחמירות אלה, ודי בכך כדי לדחות את הבקשה. ודוק, חרף ניסיונו של המבקש לשוות לבקשתו נופך עקרוני ולטעון לעיוות דין חמור, בקשתו נטועה בדלת אמות עניינו הפרטני וביישום הדין על נסיבות המקרה הספציפי. לא למותר לציין, כי טענותיו של המבקש מהוות טענות 'ערעוריות' במהותן, אשר אינן מצדיקות מתן רשות ערעור לאחר שנדחו לגופן הן על-ידי בית משפט השלום, הן על-ידי בית המשפט המחוזי (רע"פ 1560-10-24 אסום - חברה קבלנית לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (26.11.2024)).

9. למעלה מן הצורך אציין, כי טרוניית המבקש נעוצה בחומר הראיות שעל בסיסו הורשע בבית משפט השלום, ובאופן ספציפי על כך כי חומר זה הוגש שלא כדין, תוך פגיעה חמורה בזכויותיו. אכן, כלל נקוט הוא כי זכותו של הנאשם היא לנהל את הגנתו, כאשר הוא מכיר את מלוא חומר החקירה הנוגע לעניינו (ראו, מיני רבים בש"פ 7585/14 שטרם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.11.2014)). זכות זו נועדה, בין היתר, לצמצם את פערי הכוחות המובנים בין התביעה לבין ההגנה; לאפשר לנאשם לנהל משפט

הוגן ולהיערך בצורה מיטבית להליך שנגדו; וכן להוביל לחקר האמת (יצחק עמית חסיונות ואינטרסים מוגנים - הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי 183-186 (2021)).

10. ברם, במקרה דנן חומר הראיות מושא ענייננו, אשר את חוקיותו תקף המבקש הן בבית המשפט המחוזי, הן בבקשה שלפניי - כולל ראיות שלא היה בהן כדי להפתיע את המבקש. זאת, משום שמדובר במסמכים שהוגשו מטעם המבקש בהליכים אחרים שהתנהלו בענייננו. על-כן, שותף אני לקביעת בית המשפט המחוזי, שדחה את טענות המבקש בעניין זה, קל וחומר כאשר המבקש לא הביע כל התנגדות בזמן אמת - עת הוגשו המסמכים לבית משפט השלום.

11. בקשת רשות הערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ט טבת תשפ"ה (29 ינואר 2025).

חאלד כבוב
שופט